

PN II CNCSIS, ID-216 COD 0857**Arheologia Deltei Dunării în Antichitate și Evul Mediu: modelizarea evoluțiilor
ambientale și istorice****Director de proiect: Prof Dr. Octavian Bounegru****Universitatea " Al. I. Cuza" Iași****RAPORT ȘTIINȚIFIC SINTETIC (2011 -2016)**

Proiectul de față a avut ca scop științific și metodologic concretizarea numeroaselor cercetări arheologice și geomorfologice pe care directorul de proiect le-a desfășurat încă din 1986/1987, în zona gurilor Dunării, începînd de la Histria și pînă la Argamum (Orgame), colonie milesiană aflată pe promontoriul Doloșman (Slava Rusă). Rezultatele excepționale obținute în cadrul proiectului de față confirmă importanța sintezei greco-indigene din spațiul vest-pontic.

Prima etapă a proiectului a vizat derularea unor anchete metodologice menite să completeze suportului bibliografic al temei analizate, din perspectiva informațiilor de ordin literar, epigrafic și cartografic și s-au desfășurat atît pe teren, prin cîteva deplasări în arealului deltaic (Tulcea, Murighiol - Halmyris, Jurilovca – Argamum, Histria), cît și prin scurte stagii de documentare în institutii științifice de profil. Au fost am întreprinse mai multe deplasări pe teren în arealul nord-deltaic (Prof. Dr. Gh. Romanescu, Lect. Dr. C. Stoleriu), precum și în zona complexului lagunar Razim-Sinoe (Prof. Dr. O. Bounegru), completînd informația de care dispuneam pîna în prezent.

A fost stabilită o colaborare între Catedra de Istorie Veche și Arheologie a Universității "Al. I. Cuza" din Iași și Institutul de Studii Clasice de la Universitatea din Konstanz, care s-a materializat atât printr-o cercetare punctuală comună (O. Bounegru, Christoph Schuler), cât și prin oferirea unor stagii de documentare la instituția respectivă.

Reconstituirea ariei deltaice în Antichitate și Evul Mediu, în contextul procesului de stabilire treptată a structurilor antropice, a reprezentat prima și cea mai importantă etapă a proiectului. Au fost identificate și analizate sursele istorice de care dispunem privind realitățile antropice din arealul deltaic în Antichitate și Evul Mediu: surse literare antice și medievale, surse epigrafice, surse cartografice, surse arheologice. În ceea ce privește ultima categorie, au fost identificate, pentru epoca greco-romană și romano-bizantină mai multe sezări rurale, necropole, apeducte, instalații portuare (*Histria*, *Argamum*, *Murighiol-Halmyris*, pentru epoca romană, *Vadu*, *Enisala*, *Biserișca*, *Nufaru - Prislav*, pentru epoca bizantină și medievală).

Au fost identificate 123 de așezări antice, puncte de locuire: sanctuare, necropole, așezări fortificate, ferme și apeducte din teritoriul Histriei și din spațiul sud-deltaic, din epocile: arhaică și clasică greacă, elenistică, romană și bizantină. Un aspect deosebit de important privind situația habitatului din spațiul sud-deltaic, în epoca elenistică și romană, asupra căruia ne-am concentrat atenția, privește analiza contextualizată a celui mai important izvor antic (epigrafic) privind hotarele unei colonii milesiene, *Histria*.

Este vorba despre inscripția histriană (*Chorothesia* lui *Laberius Maximus*) care stabilea traseul hotarelor histrienilor în timpul lui Traian. Reanalizarea acestui document epigrafic vizează o abordare holistică a întregii problematice privind organizarea spațială a teritoriului Histriei în epoca greco-romană, dar și post-romană, precum și exploatarea din resurselor din acest spațiu. Dinamica dezvoltării structurilor urbane din teritoriul Histriei dovedește, la fel ca și în cazul alor colonii milesiene din Marea Neagră (de pildă cele din spațiul Olbiei), că structurile radiale ale acestului program respectă, în linii generale, paradigmele din Asia Mică. Trebuie menționat faptul că acest document epigrafic, analizat în contextul mai larg al toponimiei și hidronimiei antice vest-pontice, contribuie la reconstituirea raportului habitat-mediu ambiant din spațiul deltaic și peri-deltaic.

Din acest punct de vedere, am stabilit deja reperele cercetării de teren și ale documentării epigrafice și literare. Un aport important îl constituie analiza surselor cartografice medievale portulane și hărți (precum cel al lui *Idrissi* portulanul lui *Idrissi*).

Analiza cercetării noastre a vizat și vizează în continuare dinamica geomorfologiei deltaice și peri-deltaice în epoca greco-romana și bizantină. O prima evaluarea acestui proces a fost efectuată în contextul localizării portului Histriei. S-a constatat că este vorba de un mic golf al Mării Negre din acea perioadă, unde a putut funcționa, cu cea mai mare probabilitate, portul cetății sau, oricum, una din radele portului Histriei. Aceleași cercetări au confirmat chiar existența unui șenal natural în sistemul verde local, prin care se asigura legătura dintre mare și acest golf și care ar putea reprezenta intrarea în portul cetății. Aceasta configurație a portului natural al Histriei este foarte asemănătoare cu “Portul leilor” din metropola Histriei, Milet. Prin descoperirea amintită s-a făcut un **fundamental** pas pe calea cunoașterii topografiei portuare a unei importante colonii milesiene din bazinul vest-pontic.

Aceste activități specifice de diseminare a rezultatelor cercetărilor din cadrul proiectului vor permite, pe de-o parte, stabilirea unor mai strânse relații de colaborare cu organisme științifice internaționale, iar pe de altă parte, racordarea cercetării arheologice și geomorfologice din România la curentele istoriografice interdisciplinare actuale.

În anul 2012 au fost derulate cercetări în domeniul morfologiei spațiului dobrogean și a potențialului habitational prin evidențierea influenței ambientale asupra așezărilor umane. După evaluarea principalelor descoperiri de teren efectuate în cadrul proiectului (v. harta teritoriului Histriei în antichitate) s-a constatat o evoluție diacronică a teritoriului Histriei începând din secolul VII a. Chr. și până în epoca romană târzie (secolul VI p. Chr.). În ceea ce privește toponimia antică, au fost verificate mai multe toponime și hidronime care sînt atestate în celebra inscripție numită *Chorothesia lui Laberius Maximus*, guvernator al provinciei Moesia Inferior.

Pornind de la premisa istorică și arheologică, confirmată de surse literare grecești, printre care și Aristotel, potrivit căreia teritoriul orașelor grecești și romane trebuiau dispună de surse variate de materii prime, amplasarea orașelor Halmyris, Orgame/Argamum, Histria, în apropierea gurilor Dunării a fost favorizată de factorii naturali: condiții excelente de amenajare a unei instalații portuare, o anumită zonă, în interiorul teritoriului, favorabilă practicării agriculturii, apoi dealuri împădurite, surse excelente de apă, cariere de calcar (Babadag), cupru (Mina de la Altîn-Tepe), argilă, lemn, calcar. Au fost identificate numeroase similitudini privind acest proces în sudul Italiei (regiunea cunoscută sub numele de Magna Grecia), în delta Rhonului sau în delta Nistrului (Olbia). În ceea ce privește modelul numeric referitor la dinamica evoluției

aluvionare și a distribuției așezărilor umane din spațiul deltaic, în anul 2012 au fost efectuate o serie de sondaje (foraje) geologice în perimetrul cuprins între brațul Sfintu Gheorghe și Enisala, cunoscut de geomorfologi sub numele de culoarul Beibugeac. Modelizarea sa-arealiza pe baza rezultatelor acestor foraje.

Efectuarea de foraje geologice de mică adâncime în arealul culoarului Beibugeac, fost braț fluvial sau strâmtoare marină între uscatul continental și legendara insulă Peuce (actualul pinten al Dunavățului) a reprezentat un moment important al derulării proiectului. Adâncimea maximă a forajelor a fost de 19 m. În cele patru puncte de prelevare s-a atins fundamentul calcaros. Urmează analiza detaliată a sedimentelor (granulometrie, minerale, proveniență etc.) și datarea cu C₁₄. Se urmărește reconstituirea geologică a culoarului Beibugeac și evidențierea importanței pe care a jucat-o în practicarea comerțului maritim și fluvial.

De un real folos în ceea ce privește documentarea sistematică a acestor chestiuni de toponimie antică a fost cercetarea rapoartelor arheologice, toponimice și etnografice din obrogea ale celebrului arheolog german Carl Schuchhardt în perioada 1885 – 1918, în legătură cu care amintim următoarele considerații. Cercetările de teren întreprinse de Carl Schuchhardt la valurile de pământ și la cel de piatră dintre Cernavoda și Constanța l-au impus ca un adevărat deschizător de drumuri în domeniul granițelor Imperiului roman, impunându-se și în arheologia românească din acea perioadă ca un model exemplar de anchetă arheologică.

Acest model, folosit cu succes și astăzi în cercetări similare, presupune o viziune diacronică metodelor fundamentale, pe care le regăsim în raportul final al acestor cercetări publicat de Carl Schuchhardt în 1918. Ele se regăsesc în escrierile acestuia pentru fiecare din cele trei etape ale cercetării sale: primăvara anului 1884 și vara anului următor; vara anului 1889, când Schuchhardt beneficiază de sprijinul primului ministru de atunci (D. A. Sturza) și, implicit, a lui Grigore Tocilescu. Cea mai importantă tapă de cercetare în Dobrogea, a fost în anii 1916-1918, când Schuchhardt se afla în misiune științifică, alături de alți renumiți istorici, etnografi, economiști și geologi, pe lângă Comandamentul German de la Constanța.

Pe lângă aceste informații de natură arheologică și istorică, Schuchhardt devedește un spirit științific cu adevărat modern în cercetarea arheologică: apelul la metodele specifice nei discipline conturată abia în zilele noastre: etnoarheologia. El culege informații

oponimice de la localnicii din zona pe care o cercetează, verificând o notă găsită în raportul ui J. Michel, potrivit căreia, în acea perioadă, locuitorii satelor din zona văii Carasu numeau, în limba turcă, cele trei valuri astfel: *küçük gelme* (valul mic), *büyük gelme* (valul mare), iar valul de piatră *taş gelme*. Mai mult, în toponimia locală, locul unde se întâlnesc toate cele trei valuri, la est de Cochirleni, se numește chiar „Gura Gelmele”. Erau indicii clare că aceste fortificații erau corect receptate în toponimia locală, cel puțin în plan semantic, de localnici.

În cea de-a doua etapă, în vara anului 1898, Schuchhardt efectuează o nouă cercetare la valurile dobrogene, dar doar pentru câteva săptămîni. În schimb, în cea de-a treia perioadă de investigații de teren, care corespunde cu perioada de ocupație germano-bulgară în Dobogea, arheologul german are posibilitatea să-și continue și să definitiveze cercetările ncepute. De această dată, el conduce un colectiv format din ingineri topografi, fotografi, și lți auxiliari, grație cărora a obținut rezultate spectaculoase, valabile în linii generale pînă astăzi. În lucrarea sa memorialistică el descrie atmosfera dobrogeană din timpul războiului.

Era încartiruit la vila Șuțu de la Constanța, unde avea la dispoziție un întreg personal tehnic auxiliar. Pentru efectuarea unor săpături arheologice la valurile dobrogene și la unele castre ale acestora, a beneficiat de o grupă de prizoneri români, cu care a întreprins mai multe sondaje, cu rezultate importante din punct de vedere topografic și stratigrafic. A reușit, astfel, cartarea completă a sistemului de fortificații și stabilirea cronologiei acestora, ca și a funcționalității valurilor. Pentru obținerea unor detalii de natură topografică a acestor valuri și beneficiind de suportul logistic al armatei germane de ocupație, Schuchhardt a coordonat fotografierea aeriană a întregului sector pe care se întinde sistemul valurilor dobrogene, ceea ce reprezenta, în epocă, o mare noutate și un mijloc decisiv de înregistrare topografică a unor realități arheologice.

Aceste cercetări sistematice, care îngemănau realmente cele mai moderne metode arheologice ale vremii, au adus rezultate dintre cele mai importante. Schuchhardt stabilea cronologia relativă dar și cea absolută a valurilor: valul mic de pămînt este cel mai vechi și datează din epoca romană timpurie, poate secolul I p. Chr., urmează valul mare de pămînt, datat în epoca imperială, iar valul de piatră este plasat în epoca lui Theodosius.

Datarea acestuia din urmă în secolul IV era asigurată, după Schuchhardt, de fragmentele arhitectonice și chiar de inscripții de la Tomis, din epoca romană timpurie,

refolosite ca material de construcție la valul de piatră. El propune și o explicație posibilă a funcționalității acestor valuri: ele nu reprezentau o graniță fortificată, ci doar fortificații de protecție, folosite numai în cazuri speciale, de pericole grave.

Pentru a obține o imagine de ansamblu cât mai coerentă a sistemului de valuri din Dobrogea, din punct de vedere topografic, constructiv și istoric, Schuchhardt și-a lărgit câmpul de investigare, efectuând ample anchete arheologice și călătorii de documentare privind valurile din Muntenia, Moldova și sudul Basarabiei. Dar cel mai important lucru este acela că arheologul german a efectuat o cercetare sistematică la un monument de același tip, valul lui Anastasius din apropiere de Constantinopol, constatând că acest monument este foarte asemănător, din punctul de vedere al tipului de construcție, cu valul de piatră din Dobrogea.

Aceste informații sînt cu atît mai importante, cu cît ele au fost rodul unor cercetări de teren amănunțite într-o perioadă în care urmele antice (așezări rurale, ferme agricole, drumuri, aducțiuni de apă, surse de argilă, minereu de fier sau cariere) erau mult mai vizibile față de perioada contemporană cînd, în special din rațiuni economice, peisajul din antichitate a suferit numeroase și, uneori iraționale, modificări care nu mai pot fi recuperate.

Cercetările de teren efectuate în decursul ultimilor decenii au adus noi și relevante informații privind resursele minerale și agricole corespunzătoare epocii greco-romane. Este vorba de cariere de piatră (calcar și șisturi verzi) care au fost intens folosite în antichitatea grecoromană, apoi surse de argilă și de lemn. Astfel, au fost identificate carierele de piatră din nordul Dobrogei, utilizate în antichitate, cum ar fi cele de la Camena și Codru. Analizele privind calcarul utilizat la construirea templelor grecești de la Histria (v. P. Alexandrescu, *Histria VII. La zone sacré d'époque grecque*, Editura Academiei, București 2005.) confirmă faptul că majoritatea edificiilor de cult din epoca greacă de la Histria, în special Templul Afroditei, au fost construite cu calcar de granulație fină aduse din cariera de la Codru. cercetările de teren întreprinse în cadrul proiectului de față au confirmat originea menționată mai sus. În ceea ce privește sursele de argilă, cercetările interdisciplinare de la Histria, începute în anii 1970 și continuate în cadrul proiectului de față prin noi cercetări de teren, demonstrează faptul că atelierele de ceramică aflate în aria urbană a Histriei produceau categorii importante de ceramică fină pictată. Au fost identificate categoriile de ceramică fină produse la Histria (M. F. Lambrino, *Les Vases archaïque d'Histria*, Bucarest 1938).

O alta latura a cercetării noastre a vizat și vizeaza în continuare dinamica geomorfologiei deltaice și peri-deltaice în epoca greco-romana și bizantina. O prima evaluare a acestui proces a fost efectuată în contextul localizării portului Histriei. Constatările geomorfologice recente (Gh. Romanescu, C. Stoleriu, R. Brigand, I. Dumitrache, A. Bușilă) sînt completate de cercetările aerofotogrametrice, care precizează linia vechiului golf, situat în partea de sud a cetății. S-a constatat că este vorba de un mic golf al Mării Negre din acea perioadă unde a putut funcționa, cu cea mai mare probabilitate, portul cetății sau, oricum, una din radele portului Histriei. Aceleași cercetări au confirmat chiar existența unui șenal natural în sistul verde local, prin care se asigură legătura dintre mare și acest golf și care ar putea reprezenta intrarea în portul cetății. Această configurație apropie portul natural de la Histria de “Portul leilor” din metropola Histriei, Milet. Prin descoperirea amintită s-a făcut un fundamental pas pe calea cunoașterii topografiei portuare a unei importante colonii milesiene din bazinul vest-pontic. Au fost identificate 135 de așezări antice, puncte de locuire, sanctuare, necropole, așezări fortificate, ferme și apeducte din teritoriul Histriei și din spațiul sud-deltaic, din epocile: arhaică și clasică greacă, elenistică, romană și bizantină. Un aspect deosebit de important privind situația habitatului din spațiul sud-deltaic, în epoca elenistică și romană, asupra căruia ne-am concentrat atenția, privește analiza contextualizată a celui mai important izvor antic (epigrafic) privind hotarele unei colonii milesiene, Histria.

Publicații rezultate din cercetările derulate în cadrul proiectului

Lucrări ISI

1. Romanescu G. 2014. The catchment area of the Milesian colony of Histria, within the Razim-Sinoie lagoon complex (Romania): hydro-geomorphologic, economic and geopolitical implications. *Area*, 46(3):320-327. Doi: 10.1111/area.12093. Impact factor: 1,685 (2014). **SRI: 1,383**.
2. Romanescu G., Stoleriu C. 2014. Anthropogenic interventions and hydrological-risk phenomena in the fluvial-maritime delta of the Danube (Romania). *Ocean&Coastal Management*, 102:123-130. Doi:10.1016/j.ocecoaman.2014.09.007. Impact Factor: 1,747 (2014). **SRI: 1,113**.

Conferințe

1. EUROINVENT, Iași, 19-24 Mai 2014. European Visual Arts Exhibition. Technical-scientific, artistic and literary book salon "Euroinvent". <http://eudirect.ro/euroinvent/cat/a&b2014.pdf>.- The tourist potential of coasts and deltas. Parthenon Verlag, 2012. ISBN: 978-3-9422994-02-6. 284 pag.
2. EUROINVENT, Iași, 19-24 Mai 2014. European Visual Arts Exhibition. Technical-scientific, artistic and literary book salon "Euroinvent". <http://eudirect.ro/euroinvent/cat/a&b2014.pdf>.- Harta ghid a Deltei Dunarii. Editura La drum, 2011-2012.
3. Conferința națională anuală a Societății de Geografie din România, Tulcea, 29 mai-1 iunie 2012.
2014 (Romanescu G., Bounegru O., Stoleriu C., Mișu-Pintilie A., Nicu C., Enea A., Stan O.). <http://www.isjtl.edu.ro/>, www.geo-sgr.ro.- Un model de sedimentare în climat semiarid: culoarul Beibugeac din Dobrogea de Nord (Romania).
4. A IX-a ediție a simpozionului internațional Mediul Actual & Dezvoltare Durabilă, Iași 6-8 iunie 2014 (Mierlă M., Romanescu G.). http://www.pesd.ro.- Flood risk map for Fluvial Delta of Danube River.

5.17th Joint Geomorphological Meeting in Liege, Belgium from June 30th to July 3th 2014. The geomorphology of natural hazards: mapping, analysis and prevention (Romanescu G., Stoleriu C.). Abstract. <http://www.17th-jgm-liege2014.org/>.- Anthropogenic interventions and the flood risk in the Danube Delta. Case study – the Crisan-Caraorman channel and the Rosu- Rosulet lacustrine complex.

6.12th Annual International Conference on History & Archaeology: From Ancient to Modern, 28-31

July 2014, Athens, Greece (Romanescu G., Bounegru O., Stoleriu C., Mihiu-Pintilie A., Nicu C., Enea A., Stan O.). Abstract. <http://www.atiner.gr/history.htm>.- The ancient legendary island of PEUCE – myth or reality?

7.12th Annual International Conference on History & Archaeology: From Ancient to Modern, 28-31 July 2014, Athens, Greece (Romanescu G., Bounegru O., Stoleriu C., Mihiu-Pintilie A., Nicu C., Enea A., Stan O.). <http://www.atiner.gr/history.htm>.- Roundtable Discussion on the Vision of the Ancient Civilization in Modern Culture.

8. DELTAS AND WETLANDS, „*Environmental aspects and available scientific tools for Black Sea Basin protection*”, 15-17 September 2014, Tulcea, Romania. Mierla (M.), Romanescu (Ghe.), Assessment of hydrological risk to flood for Patlageanca locality, Danube Delta (abstract).

O. Bounegru, *Römische Hafens von Istros* DEGUWA IN POSEIDON'S REALM XXI, "Underwater Archaeology - interdisciplinary approaches and technical innovations", 22.-24., 2016.

- International Conference on Tourism and Leisure Studies, University of Hawaii at Manoa, Honolulu, USA, 22-23 April 2016. tourismandleisurestudies.com The Tourist Exploitation of Archaeological Sites in the Danube Delta Biosphere Reserve area (Romanescu G).

Romanescu G. (2005). *Morpho-hydrographical evolution of the Danube delta* Iași.

Romanescu G. (2008). *The former gulf of Halmyris and the present Razim-Sinoie lagoon. The glory and decline of the port-fortresses on the Black Sea coast*. *Landscape Evolution&Geoarchaeology*, 1:56-58.

Octavian Bounegru, *Romanisierung der ländlichen Bevölkerung in Skythia Minor (2.-3. Jh. n. Chr.)* – Institut für Altertumskunde und Epigraphik, Universität Wien (martie 2014); invitație: Prof. Dr. F. Mitthof.

Publicații

O. Bounegru, *Mercator. Studien zur antiken Wirtschaft im Pontosgebiet und in der Ägäis*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 2013, 200 p. 8-15.

Octavian Bounegru, *The Black Sea Area in the Trade System of the Roman Empire*, Euxeinos, 14, 2014, p.

Ploia platypegia. Militärischer Nachschub zu Wasser in spätrömischer Zeit, Skyllis, 2011, apărut 30.02. 2014.

Studies on the pontic and Aegean Economy, ed. a II-a, Iași 2014 189 p.

Gheorghe Romanescu.

G. Romanescu, *The tourist potential of coasts and deltas. A look at the Romanian coastal areas*, Parthenon Verlag, Geist & Wissenschaft, Kaiserslautern und Mehlingen, ISBN 978-3-942994-02-6, 284 pag.

Octavian Bounegru, - O. Bounegru, *Die Flottenexpedition des Nauarches Hegesagoras von Histria*, Skyllis, 2013, p. 23 – 28.

Activitatea doctoranzilor

În etapa unică 2015 a proiectului de cercetare, Adriana Bounegru, doctorandă sub coordonarea prof. dr. Gheorghe Vlad Nistor, Facultatea de Istorie București, a predat teza intitulată *Libanios și Antiochia în secolul al IV-lea p. Chr.*

Aceste activități de natură profesională (curiculară) reprezintă o dovadă a faptului că implicarea tinerilor cercetători, în cazul de față doctoranzi, în proiecte de cercetare complexă, contribuie la consolidarea și lărgirea potențialului științific al acestora și sporesc vizibilitatea lor internațională. Altfel spus, includerea tinerilor cercetători în proiecte de anvergură europeană se dovedește a fi benefică din toate punctele de vedere.

Romanescu G., Bounegru O. (2009). *The dynamics of the north-western delta littoral of the Black Sea during historical periods (Danube delta)*. Pontica, 42:519-527.

- *Römische Hafen von Istros* DEGUWA IN POSEIDON'S REALM XXI, "Underwater

Archaeology - interdisciplinary approaches and technical innovations", 22.-24., 2016.

- International Conference on Tourism and Leisure Studies, University of Hawaii at Manoa, Honolulu, USA, 22-23 April 2016. tourismandleisurestudies.com The Tourist Exploitation of Archaeological Sites in the Danube Delta Biosphere Reserve area (Romanescu G).

Romanescu G. (2005). *Morpho-hydrographical evolution of the Danube delta* Iași.

Romanescu G. (2008). *The former gulf of Halmyris and the present Razim-Sinoie lagoon. The glory and decline of the port-fortresses on the Black Sea coast*. *Landscape Evolution&Geoarchaeology*, 1:56-58.

Stagii de cercetare și documentare

Adriana Bounegru, *Seminar für Alte Geschichte und Epigraphik*, Marburg, Germania invitație Prof. Dr. H.-J. Drexhage (aprilie 2012).

Octavian, Bounegru, *Seminar für Alte Geschichte und Epigraphik*, Marburg, Germania invitație Prof. Dr. H.-J. Drexhage (Mai 2014).

Octavian, Bounegru, *Seminar für Klassische Archäologie*

Marburg, Germania invitație Prof. Dr. H.-J. Drexhage (Mai 2014)

Octavian, Bounegru, *Seminar für Alte Geschichte und Epigraphik*, Marburg, Germania invitație Prof. Dr. H.-J. Drexhage (Mai – Octombrie 2015).

Octavian Bounegru, *Seminar für Klassische Archäologie*, Marburg (Prof. Dr. Winfried Held).

Alexander von Humboldt Stiftung *Die Flottenexpedition des Nauarches Hegesagoras von Histria, Skyllis*, 2013, p. 23 – 28.

O. Bounegru, *Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Institut*, München, invitație Prof. Dr. Ch. Schuler.

De un real folos, atât din punctul de vedere al diseminării rezultatelor cercetărilor din cadrul acestui proiect a fost acordarea directorului de proiect a unui stagiu de cercetare și documentare (1 iulie – 30 septembrie 2015) oferit de fundația Alexander von Humboldt (directorul de proiect este fost bursier Humboldt) și care s-a derulat la Institut für Klassische Archäologie de la Philipps Universität Marburg, Germania. Cu această ocazie, împreună cu directorul acestui institut, profesorul Winfried Held, cu care directorul de proiect este în relații de colaborare științifică încă din anul 1997, s-a stabilit un proiect comun de cercetare privind dinamica cercetărilor din coloniile ioniene din vestul Mării Negre.

Conferințe

O. Bounegru: *In Poseidons Reich XX – DEGUWA 2014, The Archaeology of the ancient Danube Delta. Modeling environmental and Historical change: a new interdisciplinary project.*

Adriana Bounegru, *Seminar für Alte Geschichte und Epigraphik*, Marburg, invitatie Prof. Dr. H.-J. Drexhage.

Adriana Bounegru, *Deutsches Archäologischen Institut*, Istanbul, invitatie Prof. Dr. M.-. Bachman

Octavian Bounegru

- *Römische Hafen von Istros DEGUWA IN POSEIDON'S REALM XXI, "Underwater Archaeology - interdisciplinary approaches and technical innovations"*, 22.-24., 2016.

- International Conference on Tourism and Leisure Studies, University of Hawaii at Manoa, Honolulu, USA, 22-23 April 2016. tourismandleisurestudies.com The Tourist Exploitation of Archaeological Sites in the Danube Delta Biosphere Reserve area (Romanescu G).

In Poseidons Reich XX – DEGUWA 2014, *The Archaeology of the ancient Danube Delta. Modeling environmental and Historical change: a new interdisciplinary project.*

Romanescu G. (2005). *Morpho-hydrographical evolution of the Danube delta* Iași.

Romanescu G. (2008). *The former gulf of Halmyris and the present Razim-Sinoie lagoon. The glory and decline of the port-fortresses on the Black Sea coast.* Landscape Evolution&Geoarchaeology, 1:56-58.

Romanescu G., Bounegru O. (2009). *The dynamics of the north-western delta littoral of the Black Sea during historical periods (Danube delta).* Pontica, 42:519-527.

Stagii documentare

O. Bounegru, Seminar für Alte Geschichte, Marburg. iunie 2015, septembrie 2015.

30.09.2016

Prof.univ.dr. Octavian Bounegru

